

2 priedas. Lietuvių bendrinės kalbos, tarmių ir kitų kalbos atmainų funkcionavimo ir kaitos tyrimų 2011–2020 m. programa (2.1)

Eil. Nr.	Projektas	Vadovas	2018 m. atlikta	Finansuojama (metai)	2018 m. lėšos (Eur)
1.	Lietuvių kalbos institutas				
1.1.	Tarmių tekstynas	R. Bakšienė	Parengti spaudai leidiniai (su kompaktinėmis plokštelėmis): „Molėtų apylinkių tekstai“ (sud. R. Rinkauskienė), „Grūšlaukės apylinkių tekstai“ (sud. J. Lubienė) ir „Daukšių apylinkių tekstai“ (sud. R. Bakšienė). Kiekvieną parengtą knygą sudaro apie 2 a. l. įvadinė dalis ir apie 4 a. l. transkribuotų tarminių tekstų.	2017–2019 m.	17300
1.2.	Kitų kalbų poveikis mokinių lietuvių kalbai ir savimonei: situacija, tendencijos ir galimybės	A. Tamulionienė	Atlikta dokumentų ir atliktų tyrimų analizė. Sudaryta tyrimo imtis. Parengtas klausimynas mokytojams. Parengtos interviu gairės mokiniams ir mokytojams, respondentų stebėjimo aprašas, teksto produkavimo užduotys. Atliktas bandomasis klausimyno, anketos, interviu ir teksto produkavimo užduočių tyrimas pasirinktoje mokykloje su 60 atrinktų vaikų. Surinkti duomenys iš pasirinktų Klaipėdos, Šiaulių, Druskininkų, Vilniaus skirtingų tipų mokyklų, kuriose mokosi daugiausia grįžusių iš užsienio lietuvių vaikų (269 mokinių rašto darbai ir klausimynai; interviu su 17 mokinių, grįžusių iš užsienio, 2 pokalbių aprašai; interviu su 9 mokytojais, 19 mokytojų klausimynų; stebėta ir įrašyta 14 pamokų, užpildyti stebėjimo protokolai).	2018–2020 m.	10700
1.3.	Vakarų ir pietų aukštaičiai: tarmių ir kitų kalbų sąveikos tyrimai	J. Urbanavičienė	Surinkta 1490 vnt. tarmių leksikos duomenų iš šiaurės žemaičių kretingiškių, šiaurės žemaičių telšiškių, vakarų aukštaičių kauniškių, rytų aukštaičių panevėžiškių, rytų aukštaičių anykštėnų, rytų aukštaičių uteniškių, rytų aukštaičių vilniškių patarmių. Atlikta leksikografinė ir dialektologinė surinktos tarmių medžiagos patikra. Elektroninė Tarmių kartoteka papildyta 1090 vnt. naujų skaitmeninių duomenų. LKŽ Naujausių tarminių papildymų kartoteka papildyta 400 vnt. naujų popierinių kortelių. Peržiūrėta ir pertvarkyta elektroninė Tarmių kartoteka (www.lkiis.lt), atsisakant lizdinio leksinių vienetų pateikimo būdo (peržiūrėta 2600 vnt. leksikos duomenų, surinktų 2014–2016 m.). Iš popierinių kortelių į www.lkiis.lt sistemą perkelta 300 vnt. kortelių.	2018–2020 m.	5800
1.4.	Klaipėdos krašto istorinių vietovardžių registras ir aktualizavimas	D. Kiseliūnaitė	Surengta ekspedicija Klaipėdos rajone. Surinkta, iššifruota ir suklasifikuota ekspedicijos medžiaga. Surengta komanduotė į Berlyną archyvas: surinkta gausi medžiaga, atrinkta ir išstudijuota kartografija, įsigytos reikalingos kopijos. Parašytas pagrindinis dviejų seniūnijų registro variantas ir įvadinės dalies apmatai (3 a. l.).	2018–2019 m.	8000
1.5.	Serijos „Lietuvių kalbos tarmės mokyklai“ knygos „Rytų aukštaičiai širvintiškiai“ leidyba	A. Leskauskaitė	Serijos „Lietuvių kalbos tarmės mokyklai“ leidinys (su kompaktine plokštele) „Rytų aukštaičiai širvintiškiai“ (sud. Ž. Markevičienė, A. Markevičius, V. Markevičius) išleistas 500 egz. tiražu. Leidinio apimtis –7 a. l.	2018 m.	3900

1.6.	Kalbinių variantų funkcionavimas Lenkijos Punsco ir Seinų krašte bei Alytaus rajone	A. Leskauskaitė	Surengtos dvi ekspedicijos: į Alytaus rajoną (dalyvavo Lietuvių kalbos instituto ir Alytaus kraštotyros muziejaus darbuotojai) ir į Lenkijos Punsco ir Seinų kraštą (dalyvavo Lietuvių kalbos instituto darbuotojai). Ekspedicijose surinkta medžiaga: įrašyta 69,1 val. garso įrašų ir 28,2 val. vaizdo įrašų, parengtos 53 sociolingvistinės apklaustų pateikėjų anketos, padarytos 356 fotografijos.	2018 m.	2700
1.7.	Lituanistinių leidinių pirkimas bibliotekoms	V. Gaidytė	Aukštosioms universitetinėms mokykloms, valstybinės reikšmės, savivaldybių ir apskričių bibliotekoms nupirkta 50 vnt. R. Vladerskienės knygos „Dokumentų tekstai ir formuluotės“.	2018 m.	400
2.	Vilniaus universitetas				
2.1.	Studentų darbų fraziškumo tyrimai ir interaktyvusis frazemų sąvadas	V. Zubaitienė	Ketunarės ir penkianarės frazės sugretintos su trinarėmis frazėmis ir pagal atskiras lemas išgeneruotomis frazėmis. Sudarytas bendras 4300 frazių sąrašas. Atlikta akademinė frazių dažnumo, struktūros, variantiškumo, semantikos ir funkcijų bei normiškumo analizė. Parengta įvadinė ir 3 tiriamosios kolektyvinės monografijos dalys (5 a. l.). Parengta automatinio būdu išgeneruotų ir rankiniu būdu išvalytų 4300 frazių leksinių samplaiškų medžiaga. Sukurta frazių sąvado struktūra, įrankių ir paieškos sistema, testuota pirma frazyno versija. Tyrimai ir frazių struktūra bei funkcijos pristatytos studentų akademinio rašymo ir baigiamųjų darbų rengimo seminaruose. Parengti 3 moksliniai straipsniai ir 1 mokslo populiarinamasis straipsnis. Parengti ir perskaityti 3 moksliniai pranešimai tarptautinėse konferencijose.	2017–2019 m.	18900
2.2.	Kalba. Tauta. Valstybė (konceptų pagal kognityvinės definicijos metodą analizė)	I. Smetonienė	Sukurti konceptų diskursų tekstynai, atrinkti ir išanalizuoti nagrinėtini pavyzdžiai, parašyti tekstinių dalių apibendrinimai; parašytos sintetinės dalys, kognityvinės definicijos aprašai pateikti baziniais sindromais. Rinkta medžiaga Rūkainiuose, Švenčionyse ir Širvintose; apibendrinta Vilniaus krašto gyventojų apklausų analizė, pateikti svarbiausi aspektai ir profilių aprašas. Susisteminti ir išanalizuoti apklausų duomenys. Pateikta konceptų <i>Valstybė</i> ir <i>Tauta</i> medžiaga apibendrinamajai studijos daliai, išvadoms, rekomendacijoms, pratarmei, teoriniam įvadui (iš viso apie 6 a. l. teksto). Parašyta konceptų <i>Kalba. Tauta. Valstybė</i> apibendrinamoji dalis, išvados ir rekomendacijos (apie 3 a. l. teksto).	2017–2018 m.	16500
2.3.	Kalbinių nuostatų ir mokymosi motyvacijos įtaka lietuvių kalbos mokėjimui	L. Vilkienė	Sudaryta C testo atlikčių kodavimo schema. Sukoduota 10 testų rezultatų. Problemų sukėlę atvejai aptarti ir suvienodinti. Sukoduotos 327 respondentų C testo atliktys (19 620 punktų). Žodyno testų rezultatai (58 860 punktų), 327 sociolingvistinių klausimynų atsakymai (2 616 atsakymų) ir motyvacijos, ir nuostatų klausimynų atsakymai (8 175 punktai) suvesti į lentelines skaičiuokles. Parengta 10 aprašomosios statistikos diagramų ir 2 lentelės. Atlikta duomenų analizė <i>t</i> testu ir <i>Anova</i> . Parengta 12 <i>t</i> testo ir <i>Anovos</i> rezultatus apibendrinančių paveikslų ir 2 lentelės. Atlikta duomenų struktūrinių lygčių modelių analizė, taip	2017–2019 m.	13900

			pat mišriųjų veiksnių modelių analizė. Parengtos analizės rezultatus apibendrinančios 6 lentelės ir 10 schemų. Parengta klaidų analizė: išanalizuoti 327 C testai, 19 620 punktų, atliktas skirtingų kalbinių grupių rezultatų palyginimas. Apibendrinti tyrimų duomenys, parengtos 4 lentelės ir 5 diagramos. Rengta mokslinė studija (per 4 a. l.). Baigiamos rengti tyrimo duomenimis paremtos ataskaitos (6 ataskaitos, 42 p.) projekte dalyvavusioms mokykloms ir 1 ataskaita Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai (43 p.). Vilniaus universitete surengtas projekto duomenų ir išvadų viešinimo seminaras. Parengti ir perskaityti 2 pranešimai tarptautinėse konferencijose.		
2.4.	Regioninių variantų ir tariamosios bendrinės kalbos (kvazistandarto) sklaida XXI amžiaus pradžioje: percepcinis tyrimas	D. Aliūkaitė	Įvykdyti tekstų-stimulų percepcijos tyrimai Lietuvos regionuose ir didmiesčiuose. 11-oje tyrimo punktų (Kretingoje, Skuode, Telšiuose, Klaipėdoje, Joniškėje, Pasvalyje, Biržuose, Rokiškyje, Ukmergėje, Utenoje, Alytuje) sukauptos 492 anketos; taip pat atlikti papildomi tyrimai Joniškėlyje (23 tiriamieji) ir Anykščiuose (30 tiriamųjų). Susisteminta 2018 metų eksperimentų 11 pagrindinių ir 2 papildomų punktų tekstų-stimulų percepcijos užduočių medžiaga. Parengta mokslinės studijos įvado pirminė redakcija (0,25 a. l.) ir dalis mokslinės studijos metodologinės dalies (skirta tiriamojo instrumento ir tiriamųjų charakteristikai ir tekstų-stimulų charakteristikai pristatyti) (0,8 a. l.). Taikant reikšminių žodžių techniką, atlikta 24 punktų (22 pagrindinių ir 2 papildomų) tekstų-stimulų užduočių atvirųjų komentarų analizė, skirta mokslinės studijos priedams. Atlikta žemėlapių užduočių analizė, parengti aukštaitiškųjų ir žemaitiškųjų punktų reprezentatyviausių mentalinių žemėlapių duomenynai studijos priedams. Remiantis tyrimų rezultatais parengti ir perskaityti 8 moksliniai pranešimai tarptautinėse konferencijose. Parengti 4 moksliniai straipsniai (4,2 a. l.).	2017–2019 m.	15900
2.5.	Lietuvos Respublikos piliečių vardai su <i>-ij-</i> : skolinimas ir darybos polinkiai	D. Sinkevičiūtė	Iš vardų registro išrinkta 50 vienanarių vardų su <i>-ij-</i> ir 400 su jais ir tarpusavyje susijusių kelianarių vardų. Pagal numatytus principus iširta ir svetainėje aprašyta 50 vienanarių vardų su <i>-ij-</i> , atliktas ir patikrintas jų gramatinis aprašas. Sukelta 400 su pateiktais vienanariais ir tarpusavyje susijusių kelianarių vardų, patikrintas jų matomumas. Pradėta vardų su <i>-ij-</i> kompleksinė analizė. Parašytas mokslo populiarinamasis straipsnis „Moterų vardų su <i>-ija</i> įvairovė Lietuvos vardyne“. Įsigyta mokslinė literatūra (25 knygos).	2018–2020 m.	5100
3.	Lietuvos edukologijos universitetas				
3.1.	Kalbos redaktorių požiūrio į naujųjų skolinių bei jų atitikmenų vartojimą ir jo sąsajas su norminimu tyrimas	J. Girčienė	Remiantis lingvistiniais naujųjų skolinių ir jų atitikmenų variantiškumo tyrimų duomenimis bei papildomai interviu metodu gauta nauja informacija parengta socialinių tyrimų metodologijos principais paremta bandomoji anketa. Po bandomojo anketavimo anketa patikslinta. Atlikti sutikimo ir kt. derinimo su anketinės apklausos dalyviais darbai,	2017–2018 m.	11800

			išplatinta 520 anketų. Remiantis socialinių tyrimų metodologija, atlikti užpildytų anketinių klausimynų duomenų tikrinimo, apdorojimo ir analizės darbai, naudojant kompiuterinę IBM SPSS programą. Parengtas Anketinės apklausos duomenų sąvadas (96 p.). Parengti keturi moksliniai straipsniai (2,7 a. l.), perskaityti trys moksliniai pranešimai konferencijose. Remiantis projekto tyrimų duomenimis Kalbos komisijai pateikta rekomendacinio pobūdžio informacija (2 a. l.).		
4.	Klaipėdos universitetas				
4.1.	Šiaurės žemaičių patarmės somatizmų semantinė sistema ir nominacija: sinchronija ir diachronija	D. Pakalniškienė	Suformuluoti sinchroninės ir diachroninės analizės tyrimo principai. Atlikta pirminė somatonimų nominacijos būdų ir priemonių analizė. Aprašyta A–O raide prasidedančių somatonimų nominacinė sistema (apie 400 leksemų) ir P–Ž raide prasidedančių somatonimų nominacinė sistema (apie 400 leksemų). Pateikta pirminė sinchroniškai nemotyvuotų somatonimų analizė. Atlikta pirminė motyvacijos modelių analizė: nustatyti keturi motyvacijos modeliai – deskriptyvusis, lokatyvusis, funkcininis ir komparatyvusis. Aprašyta A–O raide prasidedančių somatonimų motyvacija (apie 400 leksemų) ir P–Ž raide prasidedančių somatonimų motyvacija (apie 400 leksemų). Toliau tikslinti diachroninės analizės rezultatai (apie 250 leksemų). Parengti 3 straipsniai, perskaityti 3 pranešimai tarptautinėse konferencijose.	2017–2019 m.	15100